

Politik Bilim

Tarımsal yapının etkinleştirilmesi...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Yaz aylarında tarım kesiminden üreticilerin yoğun şikâyet ve gösterilerine tanık olduk. Tarımda giderek derinleşen sorunlarımız olduğunu aslında herkes biliyor; bu sorunlar üzerine pek çok şey yazılıp çiziliyor. Peki, bunlar için bir çözüm düşünen var mı? 2007'de "uygulanmaya" başlayacak Dokuzuncu Kalkınma Plân'ımız bu sektörle ilgili olarak acaba ne öngörmüş?

Yazının başlığını Plân'dan aldım. Hatırlayacaksınız, bu öngörü, ülkemiz için seçilen beş ana gelişme ekseninden "rekabet gücünün artırılması" ile ilgili bir ara hedefti. "Tarımsal yapının etkinleştirilmesi" denilince, bunu sağlamak için '**tarımsal üretimde teknolojik etkinliğin artırılması**' için ne öngörülmüş sorusu akla geliyor. Bu doğal; çünkü, tarımsal üretimin de başlıca girdilerinden olan teknolojinin bu kesime yeterince ve doğru olarak sunulmasını ve sunulan teknolojinin de etkin olarak kullanılmasını sağlayacak yapı geliştirilmeden tarımsal yapının etkinleştirilmesi mümkün değil. Amaç, dünya pazarlarında rekabet üstünlüğü kazanmak olduğuna göre (dışa açtığımız kendi pazarımızda da yabancı üreticilerle rekabet etmek zorunda olduğumuzu gözden kaçırmayalım) teknoloji girdisi daha da önem kazanıyor. Sadece üretkenliğimizi yükseltebilmek için değil; gelecek kuşakların "gıda güvenliğini" ve ürettiğimiz "gıdaların sağlık açısından güvenilirliğini" sağlayabilmek; katma değeri daha yüksek ürünler üretebilmek için de teknolojiye şiddetle ihtiyacımız var.

BİTED'in 1-2 Aralık 2001'de Bolu'da düzenlediği bir seminerde, şimdiki adıyla, Çukurova İleri Tarım Teknolojileri Araştırma Enstitüsü'nün o zamanki Müdürü Prof. Dr. Ahmet Çınar'ın yapmış olduğu tespitleri, aradan beş yıl geçmiş olmasına rağmen unutmak mümkün değil. Sayın Çınar demişti ki:

"Tarımsal üretimin yeterliliğini vurgulamak için yakın zamana kadar devlet ve hükûmet adamlarının sıkça kullandığı slogan [şuydu]: 'Türkiye beslenme açısından dünyada kendi kendine yeterli yedi ülkeden biridir.' Bu slogan hiçbir zaman bilim ve aklın süzgecinden geçirilmeden yıllarca yanlış ve yanıltıcı olarak kullanılmıştır. Ülkemizin tarımsal yani bitkisel ve hayvansal üretimde kendi kendine yeterli olabilmesi için üretimin temel girdileri olan genetik materyal ve agrokimyasal teknolojilerini kullanma ve hükmetme yeti ve becerisinde olması gereklidir. Bu açıdan ülkemiz incelendiğinde, Türkiye'nin bu teknoloji ve materyaller bakımından tamamen dışa bağımlı olduğu görülecektir. Nitekim ülkemiz son yarım asırdır tarım teknolojilerini satın alan dünyanın önemli pazarlarından biridir."

Sayın Çınar, bu tespitiyle birlikte, "*mekanizasyon, üstün vasıflara sahip genetik materyal ve agrokimyasallar yardımıyla geniş alanlarda sürdürülen üretimde öngörülmeyen tehlikelerin ortaya çıktığına*" işaretlerken, buna karşılık, "*ekoloji ile barışık sürdürülebilir tarım*" ve "*biyolojik ve ekolojik tarım*" gibi yeni kavramların ortaya atıldığını da belirtiyor ve ikinci bir tespitte bulunuyor: "*Henüz nüfusunun yarısından fazlası doğrudan ve dolaylı yollarla tarıma bağlı olan ülkemizde kontrollü modern tarımı dahi yapmakta yetersiz kalan tarımsal yapı, [bu] yeni konseptlerin uygulanmasına izin vermemektedir.*"

"Kamunun tarımsal araştırma kuruluşlarının yeniden yapılandırılması" konusunda, ışıklar içinde yatsın, Musa Özdemir'le birlikte yapıp sonuçlarını aynı seminerde sunduğumuz bir araştırma dolayısıyla, Sayın Çınar'ın bu tespitlerini ve diğer ülkelerin tarım alanındaki

teknoloji öngörü çalışmalarını dikkate alarak, Türkiye'nin tarımla ilgili plân, program ve uygulamalarına baktığımızda yanıtını bulamadığımız şu sorular öne çıkmıştı:

"Türkiye'yi tarımda teknoloji pazarı olmaktan çıkarmayı öngörüyor muyuz? Böylesi bir vizyonumuz var mı? Sürdürülebilir tarım da, son çözümlemede, bir teknoloji yetkinliği meselesidir. Türkiye'yi böylesi bir yetkinliğe ulaştırmayı öngörüyor muyuz? Böylesi bir vizyonumuz var mı?"

Geçen beş yıl içinde de bu iki sorunun yanıtını bulamadığım için taze plâna daha bir alıcı gözle baktım. Ama, görebildiklerimi aktarmak, yer kalmadığı için, yine gelecek haftaya kaldı.

CBT. 01 Eylül 2006